

The background features a light blue gradient with scattered 3D binary digits (0s and 1s) and various geometric shapes like cylinders and cubes. A bright light source in the center creates a lens flare effect.

WayScience

**3rd International Scientific
and Practical Internet Conference**

«Scientific Research and Innovation»

ISBN 978-617-8293-24-6

WayScience

3rd International Scientific
and Practical Internet Conference

«Scientific Research and Innovation»
ISBN 978-617-8293-24-6

Editorial board of International Electronic Scientific and Practical Journal «WayScience»
(ISSN 2664-4819 (Online))

The editorial board of the Journal is not responsible for the content of the papers and may not share the author's opinion.

Scientific Research and Innovation: Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Internet Conference, April 18-19, 2024. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, 239 p.

ISBN 978-617-8293-24-6

3rd International Scientific and Practical Internet Conference "Scientific Research and Innovation" is devoted to modern achievements in science.

Topics cover all sections of the International Electronic Scientific and Practical Journal "WayScience", namely:

- public administration sciences;
- philosophical sciences;
- economic sciences;
- historical sciences;
- legal sciences;
- agricultural sciences;
- geographic sciences;
- pedagogical sciences;
- psychological sciences;
- sociological sciences;
- political sciences;
- philological sciences;
- technical sciences;
- medical sciences;
- chemical sciences;
- biological sciences;
- physical and mathematical sciences;
- other professional sciences.

Dnipro, Ukraine – 2024

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКЕ ВІВЧАРСТВО І ЄВРОПЕЙСЬКИЙ РИНОК У 2-й ПОЛ. ХІХ ст.: ЕКСПОРТНА СПРЯМОВАНІСТЬ ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА

Чернікова Н.С.

кандидатка історичних наук, доцентка
доцентка кафедри філософії, соціології та історії
Дніпровського державного аграрно-економічного університету

Протягом багатьох століть розведення простих (грубововняних) овець відіграло важливу роль в господарствах населення Півдня України (*маємо на увазі Катеринославську, Херсонську і Таврійську губернії, які у ХІХ ст. входили до складу Російської імперії*), позаяк отримувана продукція у вигляді вовни, овчини, м'яса, сала тощо дозволяла задовольнити внутрішні потреби окремих родин. Проте зростання попиту на тонку вовну на внутрішньому та світовому ринках на початку ХІХ ст. змінило ставлення місцевого населення до розведення овець. Заможні місцеві землевласники зацікавилися популярним у Європі мериносовим (тонкорунним) вівчарством. Спираючись на європейський досвід та місцеві традиції, вони купували за кордоном племінних мериносів та започатковували великі вівчарні господарства, з метою отримання значних грошових прибутків. Як результат, протягом ХІХ ст. мериносова вовна посіла одне з перших місць (після зернових) у товарообігу та економіці Російської імперії.

Однак розвиток вівчарства, незважаючи на його перспективність, був дуже неоднозначним та супроводжувався періодами «спаду» та «піднесення». Він значною мірою залежав від економічної кон'юнктури.

Прибутковість мериносового вівчарства була головною причиною його популярності серед землевласників Півдня України. Низька собівартість в утриманні (у першу чергу, вигодовуванні) овець, значна чисельність отар та високі прибутки від продажу вовни цілком компенсували витрати на початковому етапі.

Експортна орієнтація південноукраїнського мериносового вівчарства значною мірою обумовлювала особливості його розвитку. Протягом ХІХ ст. Англія традиційно залишалася основною країною, на ринки якої надходило майже 9/10 усієї вовни з Півдня України, а інша частина вовни вивозилася до Австрії та Пруссії [13, с.15]. Серед експортованої сировини вовна була однією з найбільш прибуткових джерел російської економіки. У 1864 р. співвідношення трійки «лідерів» за грошовим обігом вивезеної продукції – зерновими культурами, вовною і масляними культурами – становило відповідно 2,9:1,02:1 [14, с. 1].

Про важливе місце південноукраїнського мериносового вівчарства у зовнішній торгівлі Росії свідчать наступні цифри. Понад 2/3 мериносової вовни, що надходила на європейські ринки з Росії, було отримано саме з вівчарень Південної України. Протягом 1-ї половини ХІХ ст. експорт вовни з Росії збільшився у 33 рази і становив на 1855 р. 662 тис. пудів на рік [1, с. 27]. Цьому сприяло вигідне географічне розташування: адже на Півдні України розташовувалися порти Чорного та Азовського морів, через які вовна доставлялася на європейські ринки. З найбільшого Одеського порту у 1845 р. було вивезено понад 485 тис. пуд. вовни, у 1847 р. – 229 тис. пуд.[11, с. 365]. Протягом 1872-1882 рр., незважаючи на кризу вівчарства, товарообіг вивезеної через південноукраїнські порти вовни становив у середньому 184 тис. пудів, а в окремі роки навіть перевищував 500 тис. пудів [3, с. 191].

Проте зміни у постачальниках вовняної продукції, що розпочалися на світовому ринку з 1860-х рр., негативно позначилися на розвитку галузі, спричинивши кризу європейського вівчарства в цілому. У Росії з 1870 по 1882 р. кількість тонкорунних овець скоротилася на 15%, в Німеччині за 1863–1883 рр. на 33%; аналогічно виглядала ситуація у Франції, а також США. Натомість європейські ринки поповнювалися дешевою вовною з

Австралії, Нової Зеландії та Південної Америки, де вже на 1890-ті рр. було сконцентровано 1/3 світового вівчарства [4, с. 12].

У кінцевому рахунку це призвело до падіння цін на світовому ринку, здешевлення вітчизняної вовни і скорочення її експортного обсягу. Місцеві вівчарі, які стикалися зі зростанням витратної частини на утримання овець, виявилися неспроможними протистояти колоніальній конкуренції, де собівартість розведення мериносів була мінімальною. «Вівчарство не розвивається тому, – писав П. М. Кулешов, – що за океаном є місцевості, де вічний пасовищний період (як в Австралії) і земля майже нічого не варта. Там розводяться вівці мільйонами, і їхня вовна та м'ясо заповнюють європейські ринки» [6, с. 13]. Тож дешева австралійська вовна, яка вже наприкінці XIX ст. охопила половину європейського імпорту, напередодні Першої світової війни становила майже 2/3, витіснивши таким чином російську (а відтак – південноукраїнську) з ринкового обігу.

Одночасно зі зменшенням експорту вовни спостерігалася зворотна тенденція – збільшення обсягів її ввезення, що свідчило про неспроможність місцевого вівчарства задовольнити внутрішні потреби. Протягом 1870 – 1883 рр. загальний обсяг імпортованої вовни до Росії зріс більш ніж удвічі, становлячи 800 тис. пуд., у тому числі непрядої фарбованої вовни – аж у 56 разів [3, с. 193]. Якщо у перші пореформені десятиліття експорт вовни перевищував її імпорт (у 1861 – 1865 рр. співвідношення становило відповідно 93% і 7%, у 1881 – 1885 рр. – 82 і 18%, у 1891 – 1895 рр. – 52 і 42%), то на початку XX ст. шальки терезів остаточно схилилися на користь ввезеної продукції, що у 1896 – 1900 рр. становила 51%, у 1901 – 1905 рр. – 65%, у 1906 – 1910 рр. – 75% [8, с. 123-124]. Порівняймо: протягом 1888–1892 рр. загальна вартість імпортованої щорічно до Росії вовняної продукції перевищувала вартість вивезеної на 6,7 млн. руб., а протягом 1893–1903 рр. різниця становила вже 28,6 млн. руб. на рік [5, с. 7].

На думку більшості вівчарів, промисловців, стабілізувати ситуацію у галузі вівчарства біло неможливо без державного втручання. З метою запобігання «колоніальній» конкуренції та витіснення місцевої вовни із внутрішнього ринку вівчарі, торговці вовною, фабриканти тощо звернулися до уряду із пропозицією запровадження високого, або «протекційного» мита на імпортовану вовну. Вони наголошували, що через дешевизну імпортованої вовни місцеві власники були вимушені мінімально знижувати вартість власної, що призводило до збитковості вівчарства в цілому. В США, приміром, розмір податку становив 35% вартості товару, у той час як у Росії не перевищував 10–14% [3, с. 197].

Ввізне мито дійсно відіграло значну роль в поставках імпортової сировини. Якщо у дореформений період через невеликі обсяги імпорту низький податок не становив проблеми для місцевого вівчарства, то у пореформені десятиліття він жодним чином не перешкодив закордонній конкуренції. У митному питанні важливим аспектом було урахування виду імпортованої вовняної продукції. На відміну від переважання у експорті брудної вовни, місцеві фабриканти охоче купували закордонну перероблену продукцію у вигляді фарбованих та нефарбованих вовняних стрічок (очищеної чесаної вовни), пряжі тощо, що довгий час постачалася за порівняно низьким тарифом. Так, у 1867 – 1868 рр. він становив 0,22–0,24 руб. за пуд вовни-сировини і удвічі більше на прядену фарбовану, за прядену – 4,50–4,95 руб. [3, с. 197]. Запровадження Міністерством фінансів нових тарифів з урахуванням диференціації продукції (приміром, встановлення 1 руб. з пуда митої вовни, 2 руб. з фарбованої, або 3–4,50 руб. з пуда вовняних стрічок, 7,50–9 руб. з пряжі тощо) не сприяло зростанню ціни брудної вовни на внутрішньому ринку, позаяк при переведенні на брудну оподаткування становило лише до 30 коп. за пуд [12]. Уніфікація та збільшення мита у 1890 р. до 3,16 руб. на брудну і миту вовну також не сприяло зменшенню обсягів імпорту, оскільки, ввозилася виключно мита або перероблена продукція. Крім того, відсутність чіткої системи торгівлі, слабкий розвиток місцевої вовнопереробної промисловості порівняно з європейською також здійснювали негативний вплив на рівень товарності вовняної продукції.

Зростання ринкового попиту та утримування високих цін на мериносову вовну, безперечно слугували спонукальним чинником розвитку південноукраїнського вівчарства.

Досить високі ціни на вовну утримувалися до 1880 р., проте вони вирізнялися хвилеподібною динамікою. Приміром, на початку 1860-х рр. ціни на вовну почали падати, сягнувши мінімуму у 1868 – 1870 рр. У 1876 р. після п'ятирічного зростання, вони зазнали другого спаду. У 1879 – 1880 рр. ситуація значно покращилася: вартість вовни не опускалася нижче 11 руб. за пуд., що вселило долю оптимізму у заводчиків та навіть призвело до зростання розмірів отар у деяких повітах. Приміром, у Бахмутському повіті на Катеринославщині на 1880 р. кількість овець за 8 років збільшилась на 15% [3, с. 5]. Це явище, охарактеризоване як «вівчарство мимоволі», було спричинене скоріше проблемами у галузі товарного землеробства: неврожаєм хлібних культур через посухи, знищення врожаю зернових шкідниками тощо [6, с. 3]. За таких несприятливих обставин землевласники сподівалися на отримання невисоких, однак гарантованих прибутків від продажу вовни.

На початку 1880-х рр., із покращенням ситуації у землеробстві та зростанням конкуренції на європейських ринках, спостерігалось поступальне падіння цін на мериносіву вовну. У Катеринославській губ. 1 пуд брудної вовни коштував від 7-8 до 9,50 руб. [1, с.209], і навіть за таких умов значна частина залишилася непроданою [9, ч. 2, с.71]. Подекуди вартість знизилася до 5–6 руб., що призвело до чергової кризи та поступового згортання темпів розвитку та обсягів продажу вовни у регіоні. Вартість південноукраїнської вовни у 1,5–3 рази перевищувала пропозиції країн-конкурентів. Для порівняння: ринкова ціна російської мериносової вовни в Лондоні у 1868 р. становила 9 фунтів за фунт, тоді як аргентинської, африканської, австралійської – відповідно 6 1/4, 2 2/16, 3 1/15 [12, с. 54].

Це в кінцевому рахунку призвело до падіння цін на світовому ринку та, відповідно, здешевлення південноукраїнської вовни і скорочення її експортного обсягу. «Конкуренція з боку дешевої вовни, що доставляється з Австралії і Південної Америки, – як слушно зазначав П. М. Кулешов, – була і буде однією з найважливіших причин зменшення вівчарства та його повільного поліпшення в якісному сенсі» [5, с. 7].

Список літератури:

1. Гололобов, Я. Г., (ред.), 1899. Екатеринославская губерния, вып. 1. Памятная книжка и адрес-календарь на 1900 г. Екатеринослав: Типо-литография Губерн. правления, 242+74 с.
2. Исследование современного состояния овцеводства в России, 1883, вып. 3. Исследование соовременного состояния овцеводства в России, Санкт-Петербург: тип. В. Ф. Киршбаума, 268 с.
3. Исследование современного состояния овцеводства в России, 1884, вып. 4. Южно-русское тонкорунное овцеводство, Санкт-Петербург: тип. В. Ф. Киршбаума, 219+65 с.
4. Кулешов, П. Н., 1890. Настоящее положение нашего тонкорунного овцеводства и меры к его улучшению, Санкт-Петербург: Тип. В. Демакова, 44 с.
5. Кулешов, П. Н., 1916. Овцеводство. 5-е изд., Петроград: Изд. А. Ф. Девриена. 308 с.
6. Кулешов, П. Н., 1900. Скотоводство на севере и юге России, Санкт-Петербург: кн. маг. В. Эриксон и типо-лит. А. Винеке, 140 с
7. Обзор Екатеринославской губернии за 1880 год, 1881. Екатеринослав: типография Губернского правления. 54 с.
8. Полферов, Я. Я., 1915. Современное состояние овцеводства в России: Экономическая монография. Изд. 2-е, Петроград: ред. период. изд. М-ва Фин. «Вестник финансов» и «Торг.-пром. газ.», 177 с.
9. Реєнт, О. П., Сердюк, О. В., 2011. Сільське господарство України і світовий продовольчий ринок (1861–1914 рр.). К.: Інститут історії України НАН України. 365 с.
10. Сборник статистических сведений по Екатеринославской губернии, 1886, т. 2. Бахмутский уезд, Екатеринослав: Тип. Я. М. Чаусского, 855 с.
11. Скальковский, А. А., 1853. Опыт статистического описания Новороссийского края, ч. 2. Одесса: Типография Францова и Нитче. 556 с.

12. Чернікова, Н. С., 2020. "Золоте" руно: проблеми товарності південноукраїнського мериносового вівчарства пореформеного періоду. Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Історія, вип.2 (43). Ужгород: Говерла, 2020. С. 22-32.

13. Чернопяттов, И. Н., 1873. Исторический очерк развития тонкошерстного овцеводства в России и обозрение нынешнего положения его, Москва: тип. Грачева и К°, 64 с.

14. Щепкин, С. П., 1869. Овцеводство в России, Санкт-Петербург: Деп. земледелия и сельс. пром., 172 с.

Content

Elsayed E., Ghoneim A., Elmedalaa F. APPLE POMACE AS FOOD FORTIFICATION INGREDIENT: A REVIEW	4
Huseynova G. BASICS OF LASER PROCESSING TECHNOLOGY	9
Kravchuk O.A., Klyuchnik O.A. INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES: CLOUD TECHNOLOGIES IN MODERN SOCIETY	12
Kravchuk O.A., Monastyrskiy T.A. ARCHITECTURE AND FUNCTIONAL STRUCTURE OF A WEB RESOURCE FOR BUYING AND SELLING CLOTHES ONLINE	14
Manukhina O.M. DENTAL HEALTH OF INHABITANTS OF FRONTLINE TERRITORIES	16
Ovchynnikov O.M. EFFECTIVENESS OF EXTRACORPOREAL SHOCK WAVE THERAPY DURING THE TREATMENT OF PATIENTS WITH ORTHOPEDIC AND TRAUMATOLOGICAL UPPER LIMBS DISEASES (LITERATURE REVIEW)	18
Panibratov R.S. ANALYSIS OF DATA UNCERTAINTIES IN MODELING AND FORECASTING OF ACTUARIAL PROCESSES	19
Pavlova O. IMPLEMENTATION OF A COMPETENCE-BASED APPROACH IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN THE CONTEXT OF HIGHER MILITARY EDUCATION	22
Promotska A. TRAINING DATASET PREPROCESSING FOR IMAGE CLASSIFICATION	23
Rybalchenko T.P., Skora N.A. APPLICATION OF AN AUTOMATED SYSTEM FOR CONTROLLING HARMFUL FACTORS IN PRODUCTION	25
Slavkova M. NANOSTRUCTURED LIID CARRIERS FOR SUSTAINED DELIVERY OF INDOMETHACIN	27
Utobo O. MAKING MILLIONS OF NAIRA FROM CUCUMBER FARMING WITHIN THREE (3) MONTHS IN NIGERIA	31
Zakladnyi O.O., Volodchenko R.O. DIAGNOSING THE CONDITION OF ELECTRIC MOTORS OF PUMPING UNITS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES	33
Беленкова К., Зубенко А.Г., Нестеренко Б.С., Погорилівська К.В., Харківська Д.С. ПРИОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	35
Біленко А.І., Луцик М.В. ПЕРЕВЕЗЕННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ДІЙ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	39
Білецька Д.С., Василенко Д.О. ОСОБЛИВОСТІ ДОКАЗУВАННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ НА СТАДІЇ ПІДГОТОВЧОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ	42
Бойко О.А. ПРИОРИТЕТНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	44
Борин В.С., Маліборський І.В. ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДУ ПОДАЧІ ІНГІБІТОРУ ГІДРАТОУТВОРЕННЯ	48
Борисенко М.С., Ганечко І.Г. РИНОК ОФІСНОЇ НЕРУХОМОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	50
Боярська С.Р., Власов О.К., Зайцева Н.О., Резніков Я.А., Чернов Д.О. ОСНОВНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ «ЗЕЛЕНОГО» ТУРИЗМУ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ	53
Брич Л.В. ОСНОВНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ІНВЕСТИВАННЯ У РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ	57
Буковська Д.В., АНТОНЮК В.С. ТЕХНІЧНІ АСПЕКТИ ПУСКОВИХ УСТАНОВОК КАТАПУЛЬТОВОГО ТИПУ ДЛЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ	59

Піпко О.В., Гетьман І.А. ДОСЯГНЕННЯ ОПТИМАЛЬНОГО СПІВВІДНОШЕННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ТА ПОВІТРЯ: АНАЛІЗ РІЗНИХ ПІДХОДІВ	175
Потіха А.Л. ІСТОРИЧНО НАСЕЛЕНІ УКРАЇНЦЯМИ ТЕРИТОРІЇ КУБАЇ	177
Равлюк В.Г., Дерев'янчук Я.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ДІАГНОСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОПНЕВМАТИЧНИХ ГАЛЬМ ПОЇЗДІВ	180
Родін В.С. ДО ПИТАННЯ ПЕРЕРОБКИ БІОЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИРОВИНИ У ВИГЛЯДІ ЦУКРОВОГО БУРЯКУ (ФАБРИЧНОГО) НА БІОЕТАНОЛ В УКРАЇНІ	182
Свідерський В.П., Васишин А.В., Підгурняк В.О., Попов А.М. ПІДВИЩЕННЯ ЗНОСОСТІЙКОСТІ ТА МІЦНОСТІ НА РОЗТЯГ ПОЛІМЕРНОЇ НАКЛАДКИ НАТЯЖНОГО ПРИСТРОЮ ЛАНЦЮГА ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ ДВИГУНА ВНУТРІШНЬОГО ЗГОРЯННЯ	185
Сидоренко В.Л., Пруський А.В., Єременко С.А., Джулай О.М. МОДЕЛЮВАННЯ СКЛАДНИХ ТЕХНІЧНИХ КРИТИЧНО ВАЖЛИВИХ ОБ'ЄКТІВ	189
Сороколів В.О., Яшина О.М. МЕТОД ТА АЛГОРИТМ ЕЛЕКТРОННОГО ТЕСТУВАННЯ	193
Стаднійчук М.Ю. АНАЛІЗ ДОЦІЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІДХОДІВ У БУДІВЕЛЬНІ ГАЛУЗІ	195
Сук П. РОЗРАХУНОК МЕТОДУ АМОРТИЗАЦІЇ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ОСНОВІ ДОХОДУ ВІД ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	199
Сушко О.І. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФЕМІНІТИВНОГО СЛОВОТВОРЕННЯ В КОНТЕКСТІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ	203
Умеренко В.Л. ВПЛИВ ВАЖКОЇ АТЛЕТИКИ НА ЗДОРОВИЙ СТАН СТУДЕНТІВ	205
Фем'як Я.М., Зелінський А.А. ВДОСКОНАЛЕННЯ ГЕРМЕТИЧНОСТІ ОБСАДНИХ КОЛОН У ГАЗОВИХ СВЕРДЛОВИНАХ ЗА ДОПОМОГОЮ АНАЕРОБНИХ ГЕРМЕТИКІВ	206
Філюк В.В., Балашова І.В., Степанова В.С. ПИТАННЯ ЩОДО ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ В АМБУЛАТОРНИХ УМОВАХ	208
Флоренко А.Е. САМООЦІНКА У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	210
Фруктов С.С. КОГНІТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕДІА: ПЕРСПЕКТИВИ ТА РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ	212
Цюник Б. ОПТИМІЗАЦІЯ АЛГОРИТМІВ МАШИННОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НИЗЬКОГО РІВНЯ ВИТРАТ ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ РЕСУРСІВ У КІБЕРФІЗИЧНИХ СИСТЕМАХ КОМП'ЮТЕРНОГО ЗОРУ	214
Чернікова Н.С. ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКЕ ВІВЧАРСТВО І ЄВРОПЕЙСЬКИЙ РИНОК У 2-й ПОЛ. ХІХ ст.: ЕКСПОРТНА СПРЯМОВАНІСТЬ ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА	216
Чоботько Г.М., Райчук Л.А., Швиденко І.К. СТАН ТА НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ АГРОЛАНДШАФТІВ УКРАЇНИ	220
Шаповалов Р.А. БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	222
Шишкань-Шишова К.О., Зінич О.В., Ковальчук А.В., Кушнар'ова Н.М., Прибила О.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ МЕТАБОЛІЧНОЇ АКТИВНОСТІ КИШКОВОЇ МІКРОБІОТИ З МОРФО-ФЕНОТИПОВИМИ ПОКАЗНИКАМИ ПАЦІЄНТІВ З ЦД 2 ТИПУ	226
Штонда Р.М., Черниш Ю.О., Нещерет І.Г., Терещенко Т.П. КІБЕРЗАХИСТ КОМУНІКАЦІЙНИХ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ СИСТЕМ	229